

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om pension för arbetstagare ändras så, att i den införs nya bestämmelser om pensionsskyddscentralens bokföring och bokslut.

Ändringarna är nödvändiga, eftersom pensionsskyddscentralen inte längre bedriver försäkringsverksamhet i och med att kreditförsäkringsverksamheten har övergått till Försäkringsaktiebolaget Garantia. Eftersom den allmänna principen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde är att

Försäkringsinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om bokslutet, föreslås att till lagen fogas bestämmelser om Försäkringsinspektionens möjlighet att utfärda närmare föreskrifter, anvisningar och utlåtanden om bokföringen och bokslutet. Samtidigt föreslås att till lagen fogas bestämmelser om upprätthållandet av pensionsskyddscentralens likviditet.

Lagen avses träda i kraft den 31 december 2000.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Angående pensionsskyddscentralens, nedan PSC, uppgifter och ekonomi bestäms i 12, 14 och 14 a § lagen om pension för arbetstagare (395/1961, nedan APL), och i förordningen innefattande reglemente för pensionsskyddscentralen (431/1961).

Den kreditförsäkringsverksamhet som PSC i tiden bedrev för säkerställandet av arbetspensionsanstaltens förmåga att bära ansvar upphörde i enlighet med 13 b § 1 mom. den 31 december 1993, då försäkringsverksamheten i fråga överfördes till det för nämnda ändamål grundade Försäkringsaktiebolaget Garantia. Det kreditförsäkringsansvar som var i kraft vid nämnda tid-

punkt skulle dock fortfarande bäras av PSC. PSC frigörs till största delen från detta ansvar först före utgången av 2005. Tills nämnda övergångsperiod löper ut svarar PSC också för de förluster som orsakas av det överlätna försäkringsbeståndet.

Den tillsyn över försäkringsverksamheten som avses i 14 kap. lagen om försäkringsbolag (1062/1979), och som också PSC:s försäkringsverksamhet har varit föremål för, kan anses ha upphört i samband med överlåtelsen av kreditförsäkringsverksamheten.

I omorganiseringen av kreditförsäkringsverksamheten ingick att PSC och de flesta arbetspensionsanstalterna tecknade hela aktiekapitalet i det nya bolaget Försäkringsaktiebolaget Garantia. Utgiften för förvärvet av aktierna i Garantia har PSC under åren 1994-1998 fått beakta i kostnaderna för

den ovan avsedda kreditförsäkringsverksamheten. De nämnda förlusterna för kreditförsäkringsrörelsen och PSC:s andel av Garantias aktiekapital har bekostats genom arbetspensionspremier (12 § 1 mom. 5 punkten, 12 b § 1 mom., 13 a och 13 b § APL).

I 12 § 1 mom. 5 punkten APL anges hur PSC:s kostnadsandel bestäms. Pensionsanstalterna svarar i huvudsak gemensamt för PSC:s kostnader, men från dessa kostnader skall dock först dras av vad PSC har erhållit i avkastning. Den årliga likviditeten säkerställdes och investeringarna finansierades med hjälp av den kreditförsäkringsverksamhet som PSC administrerade. Efter separeringen av kreditförsäkringsverksamheten användes främmande kapital för investeringarna. När kreditförsäkringsverksamheten skötes av PSC kunde således utgifterna för PSC:s ordinarie verksamhet täckas med både kostnadsandelar som uppbars hos nämnda pensionsanstalter och, till en del, med avkastningen från kreditförsäkringsverksamheten. Såsom här ovan nämnts är de av kreditförsäkringen orsakade förlusterna alltså på PSC:s ansvar, medan avkastningen av verksamheten däremot inte längre står till PSC:s förfogande.

Pensionsanstalterna svarar för PSC:s kostnader i förhållande till omfattningen av den verksamhet som respektive pensionsanstalt bedriver. Omfattningen bestäms på grundval av lönesummorna i fråga om de personer som är försäkrade i pensionsanstalterna.

De premier som årligen uppbars hos pensionsanstalterna grundar sig på en uppskattning av lönesumman för innevarande år, eftersom man först i efterhand har kännedom om de slutliga lönesummorna. Till följd av de varierande lönesummorna varierar också de ovan nämnda premierna årligen.

Den omständigheten att utgifterna i huvudsak täcks med avgifter är förenad med en likviditetsrisk. För att PSC trots detta inom utsatt tid skall klara av sina förpliktelser och ha möjlighet att göra de investeringar som krävs i anslutning till PSC:s verksamhet, föreslås att verkningarna av dessa faktorer skall kunna beaktas när premien för täckandet av PSC:s kostnader fastställs. Premien kan då på basis av de faktiska kostnaderna för året i

fråga fastställas enligt antingen ett överbelopp eller ett underbelopp, beroende på om det är nödvändigt att öka eller minska tillgångarna i PSC:s eget kapital. Det föreslås, för klarhetens skull, att den nuvarande 5 punkten i 12 § 1 mom. APL ändras så, att i nämnda lagrum bestäms endast om pensionsanstalternas skyldighet att för kostnaderna för PSC svara gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet som pensionsanstalterna bedriver. Till denna del avses lagrummet motsvara de alltså gällande bestämmelserna. Det föreslås att bestämmelserna om fastställande av premien flyttas till ett nytt 8 mom. Samtidigt föreslås att i det nya 8 mom. skall ingå också bestämmelser som gör det möjligt att fastställa premien så, att i den kan beaktas också PSC:s likviditet i förhållande till dess medel.

Enligt 2 § förordningen innefattande reglemente för PSC gäller i fråga om PSC:s bokföring i tillämpliga delar vad som stadgas eller bestäms om försäkringsbolags bokföring. Social- och hälsovårdsministeriet har med stöd av nämnda bestämmelse meddelat PSC föreskrifter om bokslutet. I och med att PSC:s kreditförsäkringsverksamhet har upphört och tillsynen över PSC i ekonomiska frågor har övergått till Försäkringsinspektionen, är det inte längre motiverat att ministeriet utfärdar föreskrifter och anvisningar i anslutning till försäkringsverksamheten.

Det är problematiskt att tillämpa de allmänna bokförings- och bokslutsbestämmelserna på PSC, eftersom PSC sedan kreditförsäkringsverksamheten upphörde inte kan betraktas som ett affärsföretag. Enligt 14 § APL är PSC ett organ för samverkan mellan pensionsanstalterna, och i den juridiska litteraturen har PSC därför ofta klassificerats som en självständig offentligtgrättslig inrättning. PSC har inte heller registrerats i handelsregistret.

Enligt 1 § i den gällande bokföringslagen (1336/1997) bestäms den allmänna bokföringsskyldigheten på grundval av drivande av rörelse eller utövande av yrke och inte på basis av t.ex. den bokföringsskyldiges juridiska form. I lagen har dessutom intagits en förteckning över sammanslutningar som, oberoende av sammanslutningens form, alltid omfattas av den allmänna bokförings-

skyldigheten. I 2 mom. bestäms dock att offentliga samfund inte är bokföringsskyldiga. Med beaktande av de uppdrag och den penningrörelse som PSC har i anslutning till ansvarsfördelningen mellan pensionsanstalterna är PSC dock föremål för betydande ekonomiska intressen. Av den orsaken och för undvikande av oklarheter om vilka bestämmelser som skall tillämpas, föreslås att i den föreslagna 14 b § ingår specialbestämmelser om att bokföringslagen och bokföringsförordningen i tillämpliga delar skall kunna tillämpas på PSC.

Eftersom den allmänna principen för behörighetsfördelningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde är att utfärdandet av närmare föreskrifter om bokslutet ankommer på Försäkringsinspektionen, föreslås i paragrafens 1 mom. bli bestämt att Försäkringsinspektionen enligt det nya 6 mom. i 14 a § APL skall kunna utfärda närmare föreskrifter, anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och bokföringsförordningen på PSC. Om föreskriften, anvisningen eller utlåtandet är av vikt med tanke på den allmänna tillämpningen av bokföringslagen eller bokföringsförordningen skall Försäkringsinspektionen dock, enligt 3 mom., begära bokföringsnämndens utlåtande i ärendet.

Det föreslås att i 2 mom. skall ingå bestämmelser om att Försäkringsinspektionen på ansökan av PSC skall kunna bevilja tillstånd att avvika från de i föreslagna 1 mom. angivna bestämmelserna och föreskrifterna, om undantaget behövs för att ge en rättvisande bild av resultatet av PSC:s eller dess koncerns verksamhet och av dess ekonomiska ställning.

Det föreslås att i 4 mom. skall ingå bestämmelser om att den i den andra meningen i 3 kap. 1 § 2 mom. bokföringslagen nämnda skyldigheten att ange jämförelsetal, tiden för upprättande av koncernbokslut, skyldigheten att upprätta koncernbokslut, de scheman och noter som skall användas för koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen samt räkenskapsperioden för ett dotterbolag som skall omfattas av koncernbokslutet skall utgöra sådana omständigheter från vilka Försäkringsinspektionen av särskilda skäl för viss tid i enskilda fall kan bevilja undantag.

En förutsättning för att undantag skall kunna beviljas är, enligt förslaget, att det inte strider mot Europeiska gemenskapernas rättsakter som gäller årsbokslut och koncernbokslut.

Den föreslagna 14 b § avses i sak motsvara de bestämmelser i 10 kap. 14 § lagen om försäkringsbolag som skall tillämpas på försäkringsbolag.

Av ovan angivna orsaker föreslås att social- och hälsovårdsministeriet, med avvikelse från vad som gäller försäkringsbolagen, dock inte längre skall utfärda föreskrifter om schemat för PSC:s resultaträkning och balansräkning samt om noterna och inte heller om de uppgifter som skall anges i verksamhetsberättelsen.

De föreslagna bestämmelserna om att bokföringen och bokslutet revideras och tas in i lagen, förutsätter att 2 § i förordningen infattande reglemente för PSC upphävas.

1. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inga statsekonomiska verkningar och inte heller nämnvärda verkningar på pensionskostnaderna.

2. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i samarbete med pensionsskyddscentralen.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 31 december 2000, eftersom pensionsskyddscentralen skall redan i bokslutet för 2000 tillämpa de föreslagna bestämmelserna, som överensstämmer med bokföringslagen och bokföringsförordningen.

Den föreslagna lagen förutsätter att Försäkringsinspektionen vid behov skall kunna utfärda närmare föreskrifter, anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och bokföringsförordningen på PSC. Det är därför viktigt att tillräckligt lång tid reserveras för förberedelserna inför lagens ikraftträdande. Av den anledningen föreslås att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas redan innan lagen träder

i kraft.

Det föreslås att 2 § i förordningen innefattande reglemente för pensionskyddscentralen, som innehåller bestämmelser om PSC:s bokslut och bokföring, skall upphävas efter-

som detta lagrum är onödigt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 12 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 1293/1996, samt *fogas* till 12 §, sådan den lyder i lag 639/1966, 1342/1992, 390/1995, 1482/1995 och 839/1996, i nämnda lag 1293/1996 samt i lag 1040/1998 och 1263/1999, ett nytt 8 mom. samt till lagen en ny 14 b §, som följer:

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

5) för kostnaderna för pensionskyddscentralen svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet som de enligt denna lag bedriver.

Vid fastställandet av den premie som uppbärs för täckande av pensionskyddscentralens årliga kostnader skall beaktas den övriga avkastning som pensionskyddscentralen kan erhålla. När premien fastställs skall det ses till att pensionskyddscentralens medel förslår till att täcka de utgifter som pensionskyddscentralens uppgifter och verksamhet föranleder och till att upprätthålla tillräcklig likviditet.

Pensionskyddscentralen

14 b §

I pensionskyddscentralens bokföring och vid upprättandet av bokslutet skall bokföringslagen (1336/1997) och bokföringsförordningen (1339/1997) iakttas i tillämpliga delar. Försäkringsinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter, anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och bokföringsförordningen på pensionskyddscentralen.

Försäkringsinspektionen kan på ansökan av pensionskyddscentralen av särskilda skäl för viss tid bevilja tillstånd att avvika från de i 1 mom. angivna bestämmelserna och föreskrifterna, om undantaget behövs för att ge en rättvisande bild av resultatet av pensionskyddscentralens eller dess concerns verksamhet och av dess ekonomiska ställning.

Om en föreskrift, en anvisning eller ett utlåtande som avses i denna paragraf och som gäller bokslutet är av vikt med tanke på den allmänna tillämpningen av bokföringslagen eller bokföringsförordningen, skall För-

säkringsinspektionen, innan föreskriften, anvisningen eller utlåtandet utfärdas, begära bokföringsnämndens utlåtande härom.

Försäkringsinspektionen kan av särskilda skäl för viss tid i enskilda fall bevilja undantag från den skyldighet som nämns i andra meningen i 3 kap. 1 § 2 mom. bokföringslagen, tiden för upprättande av bokslut eller koncernbokslut, skyldigheten att upprätta koncernbokslut, de scheman och noter som skall användas för koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen samt räkenskapsperioden för ett dotterbolag som skall omfattas av koncernbokslutet. En förutsättning för att undantag skall beviljas är att det

inte strider mot Europeiska gemenskapernas rättsakter som gäller årsbokslut och koncernbokslut.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2000. Lagen tillämpas första gången på pensionsskyddscentralens bokslut för år 2000.

Försäkringsinspektionen får innan lagen träder i kraft vidta åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter.

Genom denna lag upphävs i förordningen den 14 augusti 1961 innefattande reglemente för pensionsskyddscentralen (431/1961) 2 §, sådan den lyder i förordning 946/1995.

Helsingfors den 25 augusti 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

1.

Lag**om ändring av 12 och 14 a § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 12 § 1 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 1293/1996, samt

fogas till 12 §, sådan den lyder i lag 639/1966 1342/1992, 390/1995, 1482/1995 och 839/1996, i nämnda lag 1293/1996 samt i lag 1040/1998 och 1263/1999, ett nytt 8 mom. samt till lagen en ny 14 b §, som följer:

Gällande lydelse

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

5) för kostnaderna för pensions-skyddscentralen till den del de inte förorsakas av arbeten som utförs för pensionsanstalterna mot särskild ersättning, svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet som de enligt denna lag bedriver; från dessa kostnader skall dock först dras av vad pensions-skyddscentralen erhållit i avkastning.

Föreslagen lydelse

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

5) för kostnaderna för pensions-skyddscentralen svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet som de enligt denna lag bedriver.

Vid fastställandet av den premie som upp-bärs för täckande av pensions-skyddscentra-lens årliga kostnader skall beaktas den övriga avkastning som pensions-skyddscentra-len kan erhålla. När premien fastställs skall det ses till att pensions-skyddscentra-lens medel förslår till att täcka de utgifter som pensions-skyddscentralens uppgifter och verksamhet föranleder och till att upp-rätthålla tillräcklig likviditet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Pensionsskyddscentralen

14 b §

I pensionsskyddscentralens bokföring och vid upprättandet av bokslutet skall bokföringslagen (1336/1997) och bokföringsförordningen (1339/1997) iakttas i tillämpliga delar. Försäkringsinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter, anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och bokföringsförordningen på pensionsskyddscentralen.

Försäkringsinspektionen kan på ansökan av pensionsskyddscentralen av särskilda skäl för viss tid bevilja tillstånd att avvika från de i 1 mom. angivna bestämmelserna och föreskrifterna, om undantaget behövs för att ge en rättvisande bild av resultatet av pensionsskyddscentralens eller dess koncerns verksamhet och av dess ekonomiska ställning.

Om en föreskrift, en anvisning eller ett utlåtande som avses i denna paragraf och som gäller bokslutet är av vikt med tanke på den allmänna tillämpningen av bokföringslagen eller bokföringsförordningen, skall Försäkringsinspektionen, innan föreskriften, anvisningen eller utlåtandet utfärdas, begära bokföringsnämndens utlåtande härom.

Försäkringsinspektionen kan av särskilda skäl för viss tid i enskilda fall bevilja undantag från den skyldighet som nämns i andra meningen i 3 kap. 1 § 2 mom. bokföringslagen, tiden för upprättande av bokslut eller koncernbokslut, skyldigheten att upprätta koncernbokslut, de scheman och noter som skall användas för koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen samt räkenskapsperioden för ett dotterbolag som skall omfattas av koncernbokslutet. En försättning för att undantag skall beviljas är att det inte strider mot Europeiska gemenskapernas rättsakter som gäller årsbokslut och koncernbokslut.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2000. Lagen tillämpas första gången på pensionsskyddscentralens bokslut för år 2000.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Försäkringsinspektionen får innan lagen träder i kraft vidta åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter.

Genom denna lag upphävs i förordningen den 14 augusti 1961 innefattande reglemente för pensionsskyddscentralen (431/1961) 2 §, sådan den lyder i förordning 946/1995).

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av militära rättegångslagen, 9 § lagen om allmänna åklagare och militära disciplinlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att militära rättegångslagen skall ändras så att åklagarens uppgifter i militära rättegångsärenden överförs från militärjuristerna på de allmänna åklagarna, dvs. de häradsåklagare som riksåklagaren förordnat för att sköta dessa uppgifter.

Militära disciplinlagen föreslås bli ändrad så att åklagaren på eget initiativ i likhet med den disciplinära förmannen kan förordna att förundersökning förrättas i ett militärt rättegångsärende. Dessutom föreslås att åklagaren

på eget initiativ själv skall kunna ta till åtalsprövning ett sådant ärende som han bestämt att skall undersökas. För tillfället är det nästan undantagslöst kommandören för truppavdelningen som tillställer åklagaren dessa ärenden för åtalsprövning.

Till övriga delar innehåller förslagen närmast smärre tekniska ändringar som föranletts av ovan beskrivna ändringar.

Lagarna avses träda i kraft ungefär ett halvt år efter att de har antagits och blivit stadfästa.